

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN: ...
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre ... 45 Lei.
 Egy hátra ... 15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
 utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevardul Regele Ferdinand I.
 (József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 29.

Take Jonescu

az adóvallomás terminusának meghosszabbításáért.

(Revízió alá veszik a vagyonadó-törvényt.)

BUCURESTI. Take Jonescu helyettes pénzügyminiszter pénteken táviratot küldött a Párisban tartózkodó Titulescu pénzügyminiszterhez, amelyben tekintettel arra, hogy az ország minden részéből beérkezett jelentések szerint az adóvallomások nagy részét még nem nyújtották be, és lehetetlenség a több millió adózó ellen bírósági eljárást folyamatba tenni, arra kérte a minisztert, járuljon hozzá az adóívek benyújtásának 1922. január 1-ig leendő elhalasztásához. Ilyen helyzet mellett a pénzügyminiszter bizonyára hozzájárul az elhalasztáshoz.

A vagyonadó-törvény revíziója.

CLUJ. Tegnap hivatalos értesítés érkezett a belügyi államtitkársághoz, melyben a kormány közli, hogy a vagyonadó bejelentésének határidejét a kormány tízenöt nappal kitolta. A bejelentési határidőnek ez a hivatalos kitolása — mint megbízható forrásból értesülünk — nemcsak a bejelentési határidőnek 15 nappal való meghosszabbítását jelenti, hanem bevezetése egy még fontosabb kormányintézkedésnek, mely alighanem a vagyonadó törvénynek alapos revízióját fogja eredményezni.

A Titulescu féle adótörvények ellen eddig is rendkívül sok jogos panasz hangzott el. Különösen sérelmesnek tartották azonban az érdekelték a vagyonadó törvényt, mely ellen minden eszközzel protestáltak is. Most, hogy a kormány a parlament összehívását rendelte el és az összehívás meg is történt, a kormánynak érdeke a heves harokra készülődő ellenzék lefegyverzése, melynek egyik eszköze lenne a vagyonadó törvény gyökeres revíziója. Kormánykörök azt remélik, hogy ezzel az engedékenységgel sikerül lefegyverezni az ellenzék egy tekintélyes részét, úgy, hogy a parlament munkája nem válik lehetetlenné, sőt ezáltal a kormány labilis helyzete is megerősödik. Fenti forrásból származó értesülés szerint a kormány még egyéb, fontos engedményeket is hajlandó tenni az ellenzék frakcióknak. Mindenesetre már bizonyos az, hogy a vagyonadó törvény az ellenzék kívánságának megfelelően gyökeres revízió alá

veszik s a bejelentési határidőnek kitolása azt jelenti, hogy a kormány meg akarja előzni a törvény tényleges végrehajtását, hogy a vagyonadó törvény revíziója ne ütközzék újabb akadályokba.

Adóvallomás postán.

Az adóvallomási határidő, a memyiben nem hosszabbítják meg

lejár a hónap végén. Természetesen az adózók négyötöd része nem tett eleget a rendeletben előirt kötelezettségeinek. A hivatalok előtt oly nagy a torlódás, hogy dacára a tisztviselők fáradhatatlan munkájának, nem képesek lebonyolítani a nagy forgalmat. Vajjon nem lehetne-e úgy megoldani a dolgot, hogy a felek ajánlott levélben feladhassák a hivatal címére vallomásaikat? Mindenesetre nagyon sok ember menekülne meg az esetleges késedelemről származó súlyos bírságtól.

Bethlen István új kormány-programja.

(Nagyatádi Szabó István nem lesz miniszter.)

BUDAPEST. Gróf Bethlen István miniszterelnök a kormányzó-pártoknak előterjesztette új programját. Ezentúl is remzett, keresztény és agrári irányzatot követ és tartózkodni fog működésében attól, hogy valamely osztálynak és felekezethek érdekeit a másik főlé helyezze. A kivételés hatalom alapján kiadott rendelkezéseket igyekezni fog gyorsabb ütemben kiépíteni. A kiengesztelés útján haladva szociális békét és megértést akar azokkal a munkásrétegekkel szemben is érvényesíteni, amelyek a kormány politikai irányával különben nem értenek egyet, de az ország újraépítésének munkájában hajlandók közre működni. A király kérdésben az 1921. évi 47-ik törvénycikkéből kiindulva a kormány a kezdeményezést kellő diplomáciai előkészítés után alkalmas időben kívánja megtenni. Addig esetleg törvényhozási uton gondoskodik arról, hogy a nemzet egysége felelőtlen propagandával ne bontassék meg. Törvényhozási és kormányzati téren sürgős feladatnak tartja a főrendiház reformját, az új sajtótörvényt, a cenzura megszüntetését, szociális téren a földreformnak gyorsabb ütemű végrehajtását, pénzügyi és közgazdasági téren az eddig alkotott adótörvények kiegészítését a Ház és egyéb vagyontárgyak vagyonváltásáról, valamint a háboruban szerzett vagyonok váltásáról alkotott törvényekkel, amelyeknek keretében lesznek megadózathatók a háborús szállítások is. Feladata lesz a kormánynak a már megalkotott adótörvények intenzív végrehajtása, a közéletmezés terén a kivétel és behozatal szabályozása, továbbá az áremelkedések meggátlása, különösen a buza áremelkedésének meggátlása, továbbá az áruuzsora, árdragítás és árnyeljtés elleni rendszabályok létesítése. Fontos feladata lesz a kormánynak a tisztviselő kérdés

szüntetése. Végül öröködni fog a kormány azon, hogy a társadalmi szervezetek ne lépik túl működési körüket. A kormányzópartok elvben elfogadták a programot, amelynek részleteiről a kiküldött bizottságok fognak tárgyalni a miniszterelnökkel.

BUDAPEST. Bethlen új kabinetjében nagyatádi Szabó István nem vállalt tárcát. Gaál Gaszton, akinek felajánlották a föld-

mivelésügyi miniszterséget, egészségi okokból nem vállalta el a tárcát.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda megcáfolja azt a sajtóhíresztelést, hogy gróf Bethlen István új programjának ismertetésekor a kisgazda párt értekezletén Rubinek ezt mondotta volna:

— Össze kell fogni a zsidók ellen!

Rubinek kijelentése így hangzott:

— Az egyik oldalon áll a keresztény párt, a másik oldalon az oktobrista demokrácia. Az igazi demokráciát nem Vázsonyi Vilmos jelenti, hanem mi!

BUDAPEST. A kormányzópartok kiküldöttéi tanácskoztak a miniszterelnökkel programtervezetéről. A kisgazdák kívánságára Bethlen engedményeket tett, amennyiben hozzájárult ahhoz, hogy a nemzetgyűlés első sorban a választójogi javaslatot tárgyalja. Meg fog maradni az általános, községenkénti, titkos választói jog, megszüntítik a nők választójogát, a községi és törvényhatósági választójognál pedig megszűnik a virilizmus. A sajtócenzurát még a sajtójavaslat előtt eltörlik.

Elmaradt városi jövedelmek. Miért emelik a pótdadót?

A város vezetősége már hetek óta foglalkozik a városi tisztviselők fizetésrendezésének kérdésével. Már minden lehetőséget számbavétt a városi tanács, de a pénzszerzésnek a tisztviselők fizetésrendezésére csak egyetlen mód talált: a 200 százalékos pótdadó felemelését. A város közönsége nem fogadná szívesen a városi tanácsnak a pótdadó emelésére vonatkozó döntését. A város vezetőségének más jövedelemforrás után kellene néznie. És ilyen jövedelem források nagyszámában állnak a város rendelkezésére.

Körülbelül 6 hónappal ezelőtt dr. Auszterweil Géza mérnök értekezletet hívott össze a városháza tanácstermében a város vezetőségének bevonásával. Dr. Auszterweil nagyfontosságú tervvel járult az értekezlet elé. Kimutatta, hogy Aradon nagy mennyiségű földgáz található. Ha a földgázt a város intenzíven kihasználná, óriási jövedelmet jelentene a város kasszájának. Akkor nagy felbuzdulással fogadták az ügyet. A városi tanács összetült és elhatározta, hogy felterjesztést küld a pénzügyminiszteriumhoz a földgáz kihasználására vonatkozólag. A földgáz tudniillik állami monopólium és a város ajánlatot kért a miniszteriumtól, melyben egyúttal kijelentette, hogy megfelelő összeget volna hajlandó az államnak

fizetni, hogyha engedélyezné Arad városnak a földgáz kihasználását. Ennek már 6 hónapja. A pénzügyminiszteriumtól azóta semmi válasz nem érkezett a város felterjesztésére. Itt van Aradon ennek az óriási jövedelmi forrásnak a lehetősége és nem lehet kihasználni.

Körülbelül így állunk a gázgyárral is. A gázgyár megváltása ügyének kérdése csaknem másfél esztendeje napirenden van a városnál. A budapesti Világi-tási és Erőátviteli Részvénytársaság nagyon előnyös ajánlatot tett a városnak a gázgyár megváltására. Az ajánlatot a város nem fogadhatta el addig, míg a belügyminiszteriumtól erre jóváhagyás nem érkezik. De a jóváhagyás késik. Pedig a gázgyár is nagyjelentőségű jövedelmi forrása volna a városnak, ha azt a város vállalkozóknak bérbé adná. A gázgyár tulajdonképpen még nem a város tulajdona, de a gázgyár évi mérlegének deficitjét a városnak kell fizetni. Ha a gázgyár megváltását idejekorán elintézhették volna és a város a gázgyárat vállalkozóknak bérbé adta volna, nem deficitről hanem nagy jövedelemről lehetne beszélni. Különben így vagyunk a városnak csaknem minden üzemével. Ugy a helyi vasut, mint a jéggyár legutóbbi mérlege veszteséggel zárult. A városnak be

Kellene látnia azt, hogyha a házi kezelésben nem jövedelmeznek az üzemek, bérbe kellene adnia azokat, amellyel a város jövedelmét biztosítana magának. Akkor nem volna szükség pótköltségvetésre, de talán 20 százalékos pótdadóra sem.

Egy lakáshivatal.

(A lakás- és bérbeadó hivatalokat egyesítik.)

Tudvalevő, hogy eddig Aradon a lakásügyeket két különálló, egymástól független hivatal intézte. A két hivatali rendszer azonban nem bizonyult gyakorlati értékűnek, mert csak az adminisztrációt nagyobbította az, hogy két helyen intézték a lakásügyeket. Az együtt működés sem lehetett olyan teljes, miután a két hivatal ügykörét teljesen különállóan végezte. Most úgy értesülünk, hogy a két hivatal, melyeknek egyike a köztisztviselők, másika pedig a magánfelek lakásügyeit intézte, egyesítik. A bizottsági tárgyalásra kerülő ügyeket továbbra is az az egy bizottság intézi, mely eddig intézte és amelynek elnöke Orezcanu táblabíró.

Tejszínház vagy tojászház?

(Az árdrágításért feljelentett kávé. — Az abonens feladagja.)

Az aradi törvényszék keretében működő árelenőrző bizottsághoz ma érdekes feljelentést küldött egy aradi orvos, aki rájött arra, hogy az uzsonnakávéjához az egyik aradi nagy kávéházban tejszínház helyett közönséges tojászházat szolgáltak fel. Mikor kérdőre vonta a főpincért, ez azzal védekezett, hogy a tejük igen gyenge és így nem tudnak valódi tejszínházat keríteni, de különben is a tojás olyanira drága, hogy ha tejszínház helyett tojászházat adnak, ezt semmiesetre sem lehet árdrágításnak minősíteni. Az orvos nem ezen a véleményen volt és feljelentette a kávést. A feljelentés hangsúlyozza azt, hogy a fogyasztók érdekében súlyos büntetést kért a kávé ellen, mert a polgármester a tejszínház árát maximálta. Amennyiben a kávé nem tud keríteni tejszínházat, az esetben a hábot tojászházként adja el a közönségnek.

Ugyancsak ma érkezett másik érdekes feljelentés az ügyészséghez, az egyik étterem ellen, ahol a rendes husadag helyett lényegesen kevesebbet adtak. A feljelentő abonálva volt a vendéglőben és a meg egyezés szerint rendes étlapszerinti adag járt neki. Egy ízben feltűnően kis adagot kapott. A husz nem ötte meg, hanem két tamu jelenlétében becsomagolta, lepecsételte és beküldte az árelenőrző bizottsághoz. Megállapították, hogy épen fele a maximális ártáblázatban megállapított adagoknak. Mind két esetben szigorú vizsgálatot indít az árelenőrző bizottság.

Irodalom és művészet.

Hegedüs Gyula.

A legtermészetesebben és legszebben beszélő színművész aki sohasem játszik, csak mindig személyesít. Mily sok eszendő mult el, amíg Hegedüs Gyula elismerték színésznek. Pályája kezdetén hátrányára volt, az igazság és természetesség Együtt töltöttük színészkedésünk ifjú éveit és bizony nem bíztak meg bennünket nagyobb feladatokkal, mi csak kis szerepeket kaptunk, mert Rónaszéky Gusztáv művezető kimondta nekünk, hogy nem tudunk szinpadszerűen beszélni, nagyon hidegvérűen beszélünk, holott a szinpad más és az élet is más. Hegedüs Gyula el is szerződött tőlünk Krecsányi Ignáchoz, az akkori első vidéki szinigazgatóhoz. Talán azért, hogy ott kielégítse becsúgyát, talán azért, hogy a mester felismerje tehetségét, hiszen Krecsányi Ignác volt abban az időben a vidék első szakfékintéye. Hát nem így történt. Szegény Hegedüs Gyuláról itt kislövődék, hogy egyáltalán nem tud beszélni. A „Falurossza” Feledi bírójá volt első szerepe. Hegedüs a próbán is el kezdte az ő természetes egyszerűségével beszélni. Krecsányi, aki a darabot rendezte, megállította a próbát és ötször-hatször is elismertette a jelenést. Végre Krecsányi kiakadt:

— De Hegedüs ur! Az isten szerelmére, hát nem tud ön beszélni? Hiszen ön úgy beszél, mintha a vendéglőben vagy a kávéházban a kollégáival beszélgetné! Szinpadon vagyunk, uram, szinpadon!

De bizony Hegedüs Gyula az ötödik ismétlésnél is csak természetesen tudott beszélni, amin megütközött az egész szinársulat. Végül jóakarattal azt ajánlották neki, hogy keressen más pályát, mert sohasem lesz belőle színész. Nem is volt, nem is lett belőle színész, hanem lett a legelső művészek egyike. El kellett tehát hagynia Krecsányi társulatát keserű fájdalmas csalódással, de erős kitartással megmaradt. Hegedüs Gyula valóságos vándorszínész lett. Polgár-Károly társulatánál játszott tovább, majdnem minden hónapban más városban és a közönség mindenütt méltányolta benne azt a ritka tehetséget, az igazságot és természetességet, amit kollégái és igazgatói kárhoztak benne. Vándorútján elkerült Kolozsvárra, ahol ünnepek művésze lett és itt addig működött, amíg meg nem nyílt a budapesti Víg-színház, amelynek minden értelemben legelső tagja lett. Aradon sok-sok évvel ezelőtt volt utóljára és most — mint írja, — nagy örömmel jön közénk, hogy az aradi közönséget szórakoztassa és isteni kollégái között elszórakozzék.

Szendrey Mihály.

* A színház műsora. Kedd: A negyvenéves asszony. Szinmű újdonság, Poór Lili felléptével. A. bérlet 27. szám. Szerdán: A negyvenéves asszony. Szinmű újdonság másodszer Poór Lili felléptével. B. bérlet 27. szám. Csütörtökön: délután: A mandarin, szinmű. Poór Lili felléptével. Mérsékelt helyárrakkal. Este: Taifun szinmű. Poór Lili felléptével. Rendes helyárrakkal. C. bérlet 27. szám. Pénteken: A kék mazur. Operette. László Andor felléptével. A. bérlet 28. szám. Szombaton: Lili, operette. Bing János felléptével. B. bérlet 28. szám. Vasárnap délután: Lotty ezredesei. Operette. Mérsékelt helyárrakkal. Este: Offenbach. Operette László Andor felléptével. Rendes helyárrakkal. C. bérlet 28. szám.

* A negyvenéves asszony Poór Lilivel a címszerepben kerül ma és holnap, szerdán szinre az aradi színházban. A kiváló szinmű főszerepeit Poór Lili,

Harmath Józsa, Csigaházy Etel, Tibor, Gömör, Darvas, Sipos, Mészáros, Kalós és Ács játszik.

* Taifun, Mandarin. Csütörtökön két előadásban lép fel Poór Lili. Délután első helyárrakkal a Mandarin fő nő szerepeit, este a Taifun főszerepét játsza. E két előadásban az egész társulat tagjai részt vesznek.

* Bing János fellépte. Szombaton B. bérleiben Bing János felléptével Lili, Hervé örökszép zenéjű operettje kerül szinre a következő szereposztásban: Lili — Horváth Mici, Victorien — Kelti Gizi, Ápa — Paludy, Anya — Benkőné, Plinchar — Bing János, Öreg gróf — Inke, Báró — Selmeczy, Bombain — Kallós.

* László Andor legközelebbi felléptel: pénteken Kék mazurban és vasárnap Offenbach.

* Érdekes Haladás-műsor! hallgatunk végig szombaton délután a Kulturpalota kistermében. A meghitt családias hangulattól átmelegített programot Schlot Margit, Tavroff Margit Rossini zongora négykeze és Tripa Annus szavalata nyitotta meg. A conferencier a szegénységről és a szegénytámogatásról terjesztet a közönség elé néhány ügyesen kiválasztott karácsonyelőtti aktuális gondolatot. Majd Popper Ilonka művészi zongorajátéka után Németh Zsigmondné tartotta meg előadását a teremtés és romboló világszemléletről s megkapó képekben mutatta be a társadalom és közbéke munkáit, mint a Teremtés munkatársainak prototípusait. A mely kultúrjelöltségű szociológiai előadás őszinte nagy tetszést váltott ki. Utána Nagy Zoltán titkár szavalta Schiller egyik híres balladáját hibátlan drámai színezzel s a műsor befejező számként Négrády Erzsébet tisztelettel megköszönésével tapsolta a közönség Lassner Elza egyes zongorakísérete mellett. A Haladás mind nagyobb és nagyobb munkát fejt ki a társadalmi béke és a közjó előmozdítása érdekében.

MOZI. * A gályarab II. — az Apollóban. Az első fejezet után kíváncsan várta a publikum mit nyújthat még ennek a nagyszabású kalandorfilmnek a folytatása? Tegnap megkapták reá a választ: felfokozása az idegfeszítően érdekes mesének, továbbfűzése Colin fegyencskirály szenzációs gaztetteinek s végül az igazság győzelmének a bekövetkezése. Colint nem végzik ki, mint az első rész után hittük, mert büntetését megszőktették. A fegyencskirály a spanyol határ felé menekül s eközben újabb büntényre vetemedik: elteszi láb alól a Párisba tartó spanyol követet s annak maszkjában tér vissza a francia fővárosba, hogy most már zavartalanul folytathassa grandseigneurit életét. Páris előkelő szalonjál nyílnak meg a volt gályarab előtt, aktnek pünkösdi királyságát ismét Payrade, a szenzációs reudorfőnök rongja meg, aki teleplezi kielét. Colin vakmerő támadással egérutat tör magának, de nem juthat messzire kikerülhetetlen végzeté utóli. Wegener Pál a fegyencskirály alakját a második részben még erősebb realizmussal festi meg. Döbbenetesen félelmetes ez a gonosztevő. A rendezés ép oly bravuros és nagyvonalú mint az első részben. A gályarab befejező része még csak kedden és szerdán marad műsoron az Apollóban.

* A negyedik parancsolat. Ez a címe az Uránia újdonságának, melyet tegnap mutatótt be a közönség élénk érdeklődése mellett. Szociális nyomorúsággal küzdő földistáleány életproblémája ez a társadalmi dráma. Beteg anyjéért feláldozza fiatalágát a dráma

hősnője, de mikor már segíthetne anyján, az meghal. Hiába való volt férjhez menni ahhoz, akit nem szeret. Elhibázott élete azonban végül mégis jóra fordul. Ezt a hamisítatlan életből merített társadalmi drámát még kedden vetíti az Uránia.

Két hónapig fizetés nélkül.

(A város mostoha gyermekei.)

A lakáshivatal tisztviselői már két hónapja nem kapják meg illetményeiket. Nagyon valószínű, hogy a legközelebbi elsején ismét nem kapják meg fizetésüket, igéretet is csak szombaton, szóval elseje után kaphatnak, mert akkor fognak a városnál ügyükben tárgyalni. Ugyáltszik a lakáshivatal és a repatriáló hivatal tisztviselői mostoha gyermekei a városi adminisztrációnak, mert a városi tisztviselők fizetésrendezésénél az ő illetményeiket nem rendezik. Hogy miért nem, azt senkisémm tudja, mert hiszen ugy a lakáshivatal, mint a repatriáló hivatal tisztviselői a város tisztviselői közé tartoznak kora tavasz óta, amikor is egy miniszteri rendelet a két hivatalt a városnak adta át. Addig tudniillik mind a két hivatal államhivatal volt. A tisztviselők várakozással tekintenek a szombati megbeszélés elé, amikor végre el fog dőlni, hogy a lakáshivatal tisztviselői megkaphatják-e rendszeren illetményeiket.

Szünőben a repatriálás.

(A magyar delegátus Bucuresztben lesz.)

Az aradi repatriáló hivatalhoz az utóbbi hetekben ugyszólván alig érkezett repatriálás iránti kérelem. Néha nyujtanak csak be repatriálás iránti kérvényt. Naponta egy-két kérvény érkezik azzal szemben, hogy ezelőtt még néhány hónappal tömegesen nyujtották be a repatriáló kérvényeket. Nagy azoknak a száma, akiknek az utóbbi időben kérvényeiket vissza kellett utasítani, mert nem voltak felszerelve a magyar kormány beköltözési engedélyével. Ugy értesülünk, hogy a cluj központi repatriáló hivatal, amely néhány hónapja áll fenn és amelynek az engedélye szükséges a repatriálás-hoz, Clujról rövidesen Bucuresztbe fog átköltözni és ott a belügyminiszteriummal kapcsolatban fog működni. A központi repatriáló hivatalhoz kinevezett magyar delegátus a napokban fog Bucuresztbe megérkezni és ezután ez dönt a fellet, hogy a repatriálási kérelem a magyar kormány részéről engedélyezhető-e.

— Az államrendőrség új hatáskörrel. Az aradi államrendőrségtől ma átirat érkezett a városi tanácshoz, amelyben az egységesítő rendelet értelmében az ügyosztály áladását kéri. Értesülésünk szerint ezentul az Iparügyosztályon kívül az államrendőrség hatáskörébe fog tartozni Aradváros közlekedésügye a piaci ellenőrzés, a piaci egészségügy és a tűzrendészet is.

Leszerelés helyet — konfliktus.

(Brland semmit sem mondott.)

WASHINGTON. Számolni lehet azzal a lehetőséggel, hogy a kelet-ázsiai bizottságban minden pillanatban kitörhet a robbanás. A konfliktus elkerülhetetlennek látszik.

RÓMA. Della Toretta olasz külügyminiszter a törvényhozás mindkét házában felolvasta az olasz delegátus táviratát, amelyben erélyesen megcáfolja a Brland francia miniszterelnöknek tulajdonított nyilatkozatot. Bonomi miniszterelnök reméli, hogy ezután fátyolt vetnek a sajnálatos, megrovást érdemlő incidensekre, amelyeknek mentsége az, hogy hazaszeretettől és a hadsereg bálványozásából fakadt. A szenátusban a külügyminiszter a történelemtől sajnálkozását fejezte ki.

PÁRIS. A Matin arról értesül, hogy a washingtoni értekezletre meghívják Németországot és Oroszországot is, még pedig azért, hogy formálisan hozzájáruljanak a leszereléshez.

LONDON. Lloyd George angol miniszterelnök szombaton Amerikába utazik.

A népszövetség és Magyarország.

(Különös válasz a magyar jegyzékre.)

GENF. A magyar kormány a népszövetséghez intézett tiltakozó jegyzékére a főtávkár a következő jegyzéket intézte a magyar titkárhoz:

— Jegyzékének szövegét közöltem a népszövetség tanácsával. A mostani jegyzéket ennek utasítására szerkesztettem meg. A népszövetségi szerződés 11. cikkelye, amelyre hivatkozik, azt tartalmazza, hogy háború, vagy háborúval való fenyegetés esetében, akár közvetlenül érinti a népszövetség egyik tagját, akár nem, a főtávkár a népszövetség egyik tagjának kérésére összehívja a népszövetség tanácsát. Az őt érdeklő esetben a népszövetség egyik tagja sem tartozik köteletségének, hogy ilyen kéréssel forduljon a főtávkárhoz. A mi az egyezmény 17. cikkelyét illeti, amelyre az ön jegyzéke szintén hivatkozik, ennek a cikkelynek alkalmazása feltételezi vagy a népszövetség egyik tagjának kezdeményezését vagy azon államok egyikének a népszövetséghez intézett felhívását, amelyek között elment támogat.

A népszövetség mellett működő magyar titkárság körében különösnek tartják, hogy a magyar kormány jegyzékére a főtávkár vagyis hivatalnok válaszol, holott a népszövetség tanácsának kellett volna válaszolnia. Ezért a választ jegyzéket csak ideiglenesnek tekintik.

Ujabb bonyodalmak a Landru-perben

(A tömeggyilkos a vérpadon sem hajlandó vallani.)

PÁRIS. A tárgyalás külső képe a régi. Elegáns hölgyek, szalonruhás urak, munkások, diákok ügyvédek szorongnak a teremben. Elsőnek özvegy Labordné eltűnését veszik sorra. Az eset misztikumát növeli az, hogy a szerencsétlen áldozatról három évi nyomozás sem bírta megállapítani, hogy nem Brezil volt-e a családi neve. Természetes, hogy ez a tárgyaláson sem tisztázódik. Az igazságszolgáltatás még soha sem állt szemben ilyen elvetemült és ilyen furfangos gonosztevővel.

— Ezzel az asszonnyal — kezdi Landru — szokásos apróhirdetés útján ismerkedtem meg. Eleinte „Raoul” jelige alatt leveleztünk.

— Milyen néven mutatkozott be neki? Kérli az ügyész.

— Ah, erre már nem emlékszem.

— Pouchet néven, — jelenti ki az elnök. De milyen célból?

— Elmondtam már két nap előtt.

— Ismételje csak.

(Landru vállalkozásai.)

Megkezdődik a szokásos komédia. Landru elismétli meséjét kereskedelmi vállalkozásairól, a butorvállalkozásokról és becsületes szándékairól. Az „öreg néni” dehogyan is volt viszonya, ennél sokkal jobb az izlése.

— De a házimesterné felismeri Önt — torkolja le az elnök — és határozottan tudja, hogy minden napos volt a háznál.

— Ez onnét van, hogy a házimesterné rossz arcismerő lehet. Én is az vagyok.

— Labordné maga mesélte a házimesteri párnak, hogy nem sokára férjhez megy Önhez.

— Ezt ő mondta, nem én.

— Tehát soha sem volt szeretője?

— Sohasem! — tiltakozik el iszonyodva a vádlott. — Ez sértés.

— És mi van Labordné pénzével?

— Kivette a bankból, mielőtt én tudtam volna, hogy a világon van.

— Nem igaz, — állapítja meg az elnök, — megismerkedésük után vette ki.

— Kérem — mondja ünnepélyesen a vádlott — becsületesemre állítom, hogy én nem beszéltem rá.

— Mégis furcsa, hogy az összes eltűntek közül egy sem akadt aki címét hátrahagyta volna.

— A véletlenek összetalálkozásáért nem lehet engem tenni felelőssé.

A vádlott ezután élénken tiltakozik az ellen, mintha neki része volna a „néni” eltűnésében. Ő csak a butorait vette meg, természetesen nem maradhatok az üres lakásban, ergo elutazott. Ő nem köteles felkutatni, hová és nem felelős azért, ha nem ad életjelt magáról.

Az elnök előkeríti a bűnjel csomóból az áldozat ruháit, ékszereit. — Nézze, ezeket Önél találták.

— Legjobb bizonyíték az ártatlanságom mellett. Ha én tényleg földönfutó csodaember lennék, aki annyi holtestet tud eltüntetni,

bizonyára eltüntettem volna ezeket is.

— Miért nem mondta mindezt már a vizsgálat során?

— Mert dühös voltam a vizsgáló bíróra, a ki a prióri gazemberként kezelte. Erre én nem is akartam szóba állni vele.

(Még a guillotine alatt is . . .)

Az ügyész megkérdezi, miért felelt akkor egyes kérdésekre oly részletesen. A vádlott azt feleli, hogy ő a hölgyek magánéletére vonatkozólag még a guillotine alatt is hallgatna. Ha az életébe kerül, akkor is gentleman marad.

— De hát adjon valami nyomot, hogy az eltűnteket fölálaljuk, — fakad ki az elnök.

— Nem az én dolgom, — ríposztiroz a vádlott. — Három éve ülök vizsgálati fogságban. A rendőrség felkutatott mindent és semmit sem talált. Hogyan tudjak én utmutatást adni?

A védő indítványára a tanú kihallgatásokat folytatják. Labord asszony házimestere, felesége és fia terhelően vallanak. Az után a Guillin-ügy elmaradt tannit hallgatják ki. Leyart asszony határozottan felismeri Landruben azt az embert, akinek társaságában a hiszékeny, szerelmes vénleány elutazott. Ugyanezt állítják Cameret asszony és Lebrun Dionise. Rigaut asszony hevesen kiemel a vádlott ellen, aki neki mint osztrák konzul mutatkozott be. Laquet fodrász felismeri a gyilkos lakásán talált hajszálakban, hogy azok egy nála rendelt parókából származnak. Kitiunik, hogy a vádlott minden áldozatánál más színű parókát viselt. Mayer bankár kijelenti, hogy Landru hamisított meghatalmazás alapján vette fel Guillin asszony pénzét. Landru hevesen tiltakozik. Hisz ott vannak a tanúk aláírásai is. De hova lettek ezek a tanúk? Szintén eltűntek! Borzadály fut át a termen. Az ügyész kijelenti, hogy az egyik gyanús körülmények között eltűnt tanu, Haon asszony ügyében kiterjeszti a vádat és egy újabb gyilkossággal vádolja Landrut.

Autószerencsétlenség

Arad mellett.

(Két utas súlyosan megsebesült.)

Súlyos autószerencsétlenség történt vasárnap délután Arad határában, Simánd közelében. Egy Oradea-mare felé induló aradi autónak, amelyben négy utas ült, egy fordulónál eltört a tengelye. Az autó felfordult és a benne ülő négy utas az országútra zuhant. Gross Sándor oradea-marei kereskedő, aki a felfordult autó alá került, súlyos sérüléseket szenvedett. Ugyancsak súlyosan sérült meg Kohan Márk sigetui-marmatiei kereskedő. Az autóbalesetről a simándi jegyzőség értesítette az aradi államrendőrséget, ahonnan azonnal segélyautót küldtek ki a megsérült utasok Aradra szállítására. Azonban időközben Sauer Gyula saját autóján Aradra hozta

a két súlyosan sebesültet, akiket a közpórház sebészeti osztályán helyeztek el. Az autó is erősen megrongálódott. Egy teherautó ment ki, amely Aradra szállította a felfordult autó roncsait.

Dante.

(A Kölcsey Egyesület zsurja.)

Hatszáz esztendeje, hogy virágos Firenze nagy fia: Dante Alighieri született. Ezt a délutánt az egész világon felhasználják, hogy az Isten színjáték költője emlékeztetének áldozzanak. Az aradi Kölcsey Egyesület, amely nagyjelentőségű kulturális munkát végez, Dante emlékének szentelte vasárnapi irodalmi zsurját, amelyet nagyszámu előkelő közönség hallgatott végig. A nagy költő irodalmi jelentőségét Reicher Endre, a tehetséges, fiatal aradi író méltatta. Szabatos, élvezetes előadása magán viselte a komoly elmélyedés, az alapos felkészültség minden jelét. Meglepő ékesszólással beszélt Reicher Endre a világirodalomnak erről az óriásáról, akit méltóbban nem fordíthatott magyar nyelvre más, mint Babics Mihály, akinek jelességét általában jellemezte az előadó. Dante néhány tercínáját mélyszéges hatással szavalták el Mágory Mici és Darvas Ernő, a városi színház kiváló tagjai, akik ezzel méltó keretet szolgáltattak az irodalmi ismertetésnek. Végezetül Darvas Ernő hatásosan recitált két Babics-költeményt. A nagyszámu közönség a szavaló művészeket és főként a talentumos előadót lelkes, meleg ovációban részesítette. A Kell-Müttermüller vonósnyégyes, amely már oly sok műtélvezetben részesítette az aradi közönséget, ezúttal Haydin 8. számu quartettjét adta elő tökéletes, művészi összjátékban. A közönség a kiváló muzsikuskokat lelkesen ünnepelte.

A diplomaból értéktárgyal.

(Kivégezték-e Panagla Lajost?)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a Panagla Lajosnak, a clujli diplomaból tettesének felesége kérelemmel fordult az aradi törvényszékhez, hogy az aradi ügyészségi fogházból megszökött férjének ittmaradt ingóságait adják ki számára, mert tudvalevőleg Panagla Lajost a Battonyán általa elkövetett rablógyilkosságért Magyarországon statáriálisan kötél általi halálra ítélték. A törvényszék ma hozott döntést ebben az ügyben s elutasította kérésével Panaglánét, mert Panagla semmit sem hagyott az aradi fogházban, a zsebében talált ékszerek pedig különféle lopásokból származtak és mint ilyeneket letétbe helyezték a törvényszék bűnjel kamrájában. Külömben is a törvényszék mind a mai napig nem kapott hivatalos értesítést arról, hogy Panaglát tényleg kivégezték-e?

Lakástárgyalások.

(A lakásbérbeadó bizottság csütörtöki ülése.)

Csütörtökön a lakásbérbeadó bizottság a következő ügyeket tárgyalja: Albulescu Péter és Szilágyi Demeter üzlethelyiség kérelme a Str. Joan Kálvin 35. sz. alatt, Slamescu Mihály ezredes 3 szobás lakás iránti kérelme a gróf Károlyi Gyula utca 2. szám alatt, Fisher János 2 szobás lakás iránti kérelme a Str. Mana de Aur (Aranykéz utca) 9. szám alatt, Zappe Béla 2 szobás lakás iránti kérelme a Str. Unirel (Fábián Gábor utca) 4-5. szám alatt, Vancu György 4 szobás lakás iránti kérelme, özv. Fosztó Lajosné és özv. Richter Jánosné lakáscsere iránti kérelme, Kertész József üzlethelyiség kiutalás iránti kérelme, dr. Leopold László és Schiller Lajos lakáscsere iránti kérelme, Zsikics Demeter a Str. Eminescu (Deák Ferenc utca) 16. szám alatt üzlethelyiség iránti kérelme, Waldmann Izsó és Dóka János lakáscsere iránti kérelme, Klein Andor és Klein Lajos lakáscsere iránti kérelme. Az üzlethelyiségekre és a kért lakásokra két, három illetőleg négy igénylő is van.

Petrás Sári és a detektívok.

(A primadonna londoni élményei.)

Budapest. Most érkezett vissza több havi távollét után Budapestre Petrás Sári, a jeles magyar primadonna, aki hat hónapon keresztül vendégszerepelt a londoni Prince of Walls színházban. Londoni élményeiről Petrás Sári a következőket mondotta:

— Hat hónapon keresztül minden este, csütörtökön és szombaton naponként kétszer léptem föl a Prince of Wales színházban, a hol Kálmán Imre operettjének, A csárdáskirálynőnek fő női szerepét alakítottam. Én voltam az első a volt központi hatalmak színésznői közül, aki a háború után londoni színpadon felléphetett. Az első előadáson negyven detektív vigyázott rám, akiket a hatóság küldött ki, minthogy tartani lehetett tüntetésektől. A közönség azonban meleg ovációban részecskített és a darab fényes sikert aratott. Londonban még mindig erős ellenszenv mutatkozik a volt ellenséges államok alattvalóival szemben, az ottani színészesület nem enged színpadra „boche” művészt és én is mint amerikai polgár felesége szerepeltem. Londonban nem ritkák a zavargások, hiszen kétféle millió munkanélküli lézeng az utcákon. Egy ruha 40 font, ami magyar pénzben kétszáz ezer koronát jelent. Lakás-mizéria azonban ismeretlen fogalom, nekem például igen szép otthonom volt a King Street St. Jamesen. Kálmán Imre operettjén kívül még egy magyar operett vonz Londonban telt házakat; a

Sibill. Abban a színházban ahol a S. bill-t játszották, most a Hermelines nő-re készülnek.

HIREK.

Itt a tél...

(Készülnek a jégpályák.)

Az idén tulságosan hamar köszöntött be a tél. Talán a hőbulám reakciója a novemberi fagy. Csak ilyenkor veszem észre, hogy már megint elmúlt egy esztendő, hogy a szerkesztőm kiadta az utasítást:

— A térről tessék valamit írni. A szemem önként rátéved a redakció szürke páris atlakjára. Ráhajlok íróasztalomra és a kezem gépies megszokottsággal vezeti a tollat a sima fehér papíron, Künn az utcán az ólmos novemberi köd ereszkedik le az aszfalt-ra. Estére tükürszerűen sáros lesz az utat és az örökké mérges hazmesterek hamuval hintik föl a járdát. Sokszor gondolkodtam azon, hogy milyen jó, hogy télen van sáros járdák és nem nyáron. Vajon nyáron honnan vennének az emberek anyai hamut, ami az utak felhitesenez. Szükséges?

A teniszpályák is lassanként téli képet öltönek. Már öntözik a vékony jégreget. Talán holnapután már lehet korcsolyázni. Egy öreg anyóka megy a síkos úton. Reszketős lábai felmondják a szolgálatot és elvágózik a zuzmarás járdán. A fúton friss maroni árúsitának, tehát itt a tél. A kávéházak hatalmas ablakai átátlatlanok a parától és benn a törzsvendégek, miközben duplurumos teát kavargatnak, megelegedetlen tárgyalják: — Az idénre csikorgó hideg telet jósolt a százesztendősvé jövendőmondó.

(S. E.)

— A budapesti román követ a királynál. Bucuresti. Stareea tabornok, Romania budapesti követe tegnap este kihallgatáson jelent meg a királynál és beszámolt a Felsegnek a jelenlegi budapesti helyzetről.

— Nincs portómentes postautalvány. A elvi belügyi államtitkárság ma leiratot küldött a megyei prefekturához arról, hogy ezután még hivatalos penzeket sem lehet portómentesen postautalványon küldeni. A leirat hivatalozik a postaról és táviradaról kiadott rendelkezések ös. paragrafusára. A jövőben hivatalos penzeket csak pénzesleveleken lehet portómentesen küldeni. Az államtitkárság továbbja a prefekturát, hogy erről a rendelkezésről értesítse a községeket és főszele-gabirakat.

— Az Acsev lakásügyei. A bucaresti belügyi államtitkárság ma rendeletet küldött a megyei prefekturára, amelyben elrendeli, hogy a jövőben az Acsev. tiszt-

viselői és alkalmazottai ugyanazon elbárában részeseüljenek lakástügyekben, mint amilyen ellátásban és kedvezményekben eddig a CFR. alkalmazottai részeseültek.

— Egymillió értékű román ércpénzt találtak Németországban. Bécs. A wiesbadeni román bizottság, amely a Németországba elvitt anyagok visszaszállításáról gondoskodik, 2 hordó és 114 láda régi román rézpénzt talált melynek értéke több, mint egymillió. Ezt a megszállás idejében az államkincstár pincéjéből vittek el. A román kormány erélyes lépéseket tett a német kormánytól, kérve az elszákmányolt tárgyak sürgős visszaküldését, hivatkozással a békeszerződés idevágó pontjaira.

— Nem megfelelő az adóbe-hajtás. A pénzügyminiszter le-hívtat küldött az aradi pénzügy-gazgatóságához, hogy sürgősen terjessze be az adóhatárlékok ki-mutatását, mert az adóhatárlékok behajtása a minisztérium megá-lapítása szerint a legjobb pen-zügyigazgatásnál nem megfelelő.

— Jelentés az autómobilokról. A bel-ügyminiszterium autósztálya ma kér-dést intézett a megyei prefekturához hogy hányan és kik tartanak autómobil-aknak erre szabályszerű engedélyük van és kiknek és hány egyének van au-tóvezetői engedélye. A prefektura jelen-tés: fog lenni erről a miniszternek.

— Mozdonyokat látják el a maros-völgyi fűrésztelepeket. A vasúti szállítási főigazgatóság elhatározta, hogy a Maros völgyében levő fa és fűrészgáraknak mozdonyo-kat bocsát rendelkezésére, hogy áruikat Galacba szállíthassák, de waggonról a gyáraknak kell gon-doskodniok. Az erdélyi faterme-lők már küldöttségileg mentek Bucurestibe, hogy az exportra 200.000 waggon tához a szüksé-ges vasúti kocsikat a CFR. vezér-igazgatóságától megkaphassák.

— Berlinben tejadót terveznek. Berlin. A város pénzügyi főnöke a berlini keres-kedők körében előadást tartott Közölte hallgatóságával, hogy Berlin városa ugy-akarja rossz pénzügyi helyzetét megja-vítani, hogy tejadót fog szedni. Minden üzem, amely nagyobb számú alkalmazottal dolgozik, minden alkalmazott után 50-100 márkáig terjedő adót fog fi-zetni.

— Új elemet fedeztek fel. Páris. Daniel Berthelot hétfőn közölte a tudománys akadémiával, hogy új rádió-aktivitációs elemet fedeztek fel. Az elemet emiliumnak nevezte el.

— Aki tíz évvel megfiatalodott. Egy kis levegőváltozás, főképp nagyobb ten-geri utazás az új világba, néha csodákat művel, amit Balfour angol külügyminisz-ter esete bizonyít. A kitűnő, de már meg-lehetősen idős államférfi a leszerelési konferencia termét, a megnyitó ülés után elhagyva, így kiáltott föl: Tíz év-vel fiatalabbnak érzem magamat! Ezek-után Steinach professzor ifjító rendszere bemozdhatja a csodót, mert nyilvánvaló, hogy Balfourral egyidőben valamennyi Washingtonban időző európai öreg poli-tikus is meg fog fiatalodni. Jól lenne ha-sználó célból az egész vén Európát a kül-deni Amerikába, hátha az is pár száz év-vel megfiatalodnék.

— Újabb nemzetközi értekezlet. Washington. Viviani olasz delegátus helyeslően nyilatkozott Harding elnök-nek arról a tervéről, hogy a világproblémák szabályozására időnként újabb nemzetközi értekezlet üljön össze.

— Felgyógyult az öngyilkos rab-asszony. Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a 15 évre elítélt Paikó Zsigmondné, aki az ügyészségi fogház szakácsnője volt, öngyilkossági kísérletet követett el. A padlásról leugrott, de beleakadt a dróthálóba és súlyos zúzódási sebeket szenvedett. Paikó Zsigmondné az aradi közpórházba ápolták, ahol teljesen visz-szanyerte egészségét. Most ismét gyó-gyul'an beszállították az ügyészségi fogházba, de valószínűleg elszállítják in-nen a nagyenyedi fogházba, ahol foko-zottabb gondnal ügyelnek a beteg ideg-zetői asszonyra.

— Utfelelek. Az aradi államrendőr-ség utlevél-osztályán a következők ve-hetik a utfeleleteket: László Gyula, Var-ga Károlyné, Kaudresz Mór, Grünberger Mór és neje, Engel Bernát és Keresztes Arzén.

— Eljegyzés. Szalkai Stefit elje-gyezto Kohn Andor.

— A siketnéma-intézet újból meg-nyitása. Az aradi siketnéma-intézet, a melynek működése egy időre fel volt függesztve, újra kezdi működését. Az ér-dekelt szülők az iskola igazgatóságánál jelentkezhetnek.

— Elszámolják a városi tisztviselők ruhasegélyét. A város vezetősége még 1918-ban nagyobb ruhasegélyt utalt ki a város vezetőségének. Ez a ruhasegély a mai átszámításban 228 ezer lei érté-keket képviselt. A ruhasegélyt előlegként adta a város vezetősége a tisztviselők-nek. De az előlegek levonására tekin-tettel a városi tisztviselők tulságosan alacsony fizetésére, nem kerülhetett sor. A városi tanács felterjesztést küldött a belügyminiszteriumhoz, amelyben a 228 ezer lei előleg elengedését kéri és egyúttal azt kérte, hogy ez az összeg az államot terhelje. A belügyminiszterium-tól ma érkezett meg a válasz, amelyben értesíti a várost, hogy a 228 ezer leit a város az állammal való elszámolásnál levonásba hozhatja.

— Csak tintával vagy géprással. Az aradi postafőnökség közli: A posta-és távirada vezérigazgatóság rendelete folyán értesitem a közönséget, hogy a mai naptól kezdve csak tintával vagy írógéppel írott táviratokat veszünk fel s csak az úrlap előlapjára lehet írni.

— Megszűnt az athéni sztrájk. Athén. A közúti vasúti és villanygyári munkások sztrájkja véget ért s a munkások munkába álltak. A víz gálatot beszüntették, a letartóztatott munkásokat pedig szabadon bocsátották. Szalonikiban is meg-szűnt a sztrájk.

— Új tehervonatok darabáru forgalomra. Az aradi vasútigazgatóság ma rendelet érkezett, amely szerint bucaresti központtal új tehervonatokat fog-nak beállítani, melyek Bucuresti és az összes végállomások között fognak köz-lekedni és csak darabáru forgalmat bo-nyolítanak le. A beállított új tehervona-tok menetrendszerűleg állandóan fognak közlekedni. Az újítás igen előnyös Aradra nézve, amely határállomás és így végállomásnak tekinthető.

— Egy amerikai egyetemi tanár Ara-don. Szombaton Aradra érkezett Clark amerikai tanár, az ismert békebarát, aki most azért járja be Romániát, hogy a kisebbségek helyzetét tanulmányozza és tapasztalatairól jelentést tegyen a nép-szövetség tanácsának. Az amerikai egye-temi tanárt Vasili Stojca román külügy-miniszteri titkár kalauzolja. Aradon a Központi szállodában szállt az érdekes vendég. Ma autón Timisoarára utazott az amerikai egyetemi tanár és a külügy-miniszterium képviselője. Holnap reggel újból visszatérjenek Aradra.

— Tizenyolc millió biztosítják a város ingatlanait. A városi tanács tegnap délelőtti ülését tartott a város összes ingatlanainak biztosítására nézve. A belügyminiszter döntéséhez képest versenyárgyalást írnak ki, amelyen részt vehet bármely biztosító intézet. De nehogy a városi ingatlanok biztosítása megakadályozódjon, a belügyminiszterium a Dacia, Romania, a Banca Generala Romaniaia és a Transylvánia intézeteknél biztosította ideiglenesen a város ingó és ingatlanait tizenyolc millió leí összegben.

— Képviselőválasztás Budapesten. Budapest. A X. kerületben Benedek János demokrata-párti jelölt nagy szótöbbséggel vezet a Friedrich-párti Tauffer Öabornai szemben.

— Az értékbecslő-bizottságok holnap kedden a következő munkát végzik: I. komisszió Gáj Szerb-utca, II. komisszió Bui, Carol I. (Erzsébet királyné-körút) 1. számtól, III. komisszió Str. Cranicerilor (Török Ignác-utca), IV. komisszió Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca), V. komisszió Str. Bariltu (Rákóczi-utca) 24. számtól, VI. komisszió Str. Otiz (Illés-utca) 35. számtól.

— Cseh diploma kalandja. Prága. A költségvetési bizottság ülésén Beran képviselő kérdést intézett a miniszterelnökhöz, hogy megfelel-e a valóságnak az a hír, ami a brüsszeli cseh konzulátuson történt bojtányról el van terjedve. Hír szerint ugyanis a brüsszeli ügyvivő, Necár egy fiatal amerikai leánnyal Tórországra utazott. Mikor az ügyvivő felesége erről értesült, eladta a cseh-szlovák köztársaság tulajdonát képező bútorokat és a pénzzel ismeretlen helyre költözött. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy ezek a hírek nagyjában megfelelnek a valóságnak és az ügyben szigorú vizsgálat folyik.

Kombinációk a magyar trónra

Angol herceg vagy olasz herceg?

BÉCS. A bécsi diplomácia játkerén most a magyar királykérdésről beszélnek a legnagyobb kedveléssel az emberek. Kétségtelenül érdekes, sőt izgató szellemi torna egy-egy könnyű kézzel eldobott kő repülőpályájának ivelését figyelni, hol fog leesni, ki nyúl utána, hogy ugra tovább hajlusa, vagy kit fog homlokra találva megvérezni? Ilyen kódarab szerepe van ma a diplomáciában szent István koronájának. Újabban a Connaught angol és Aosta olasz herceg fejéről vesz mértéket a diplomácia kalaposiparosága, hogy rápasszoltassa a magyar koronát. A bécsi diplomata körében most csak e két név van forgalomban a magyar trónjelöltekkel kapcsolatban. Az angol hatalmi csoport tagjai Connaught hercegen látják a jövőendő magyar királyt, sőt az egyetlen férfit, aki egyszerűen tudna ülni a budai várpalotában emelt királyi széken. Ahogy ők ezt hiszik. Magyarország sokat nyerne az angol herceg révén, azt azonban nem hangoztatják, hogy az angol tőke, ipar még többet: abszolút befolyást a Duna medence fölött. Az a postai herceg esélyeit viszont Olaszországnak mostani kétségtelenül erős, sok tekintetben döntő befolyása a magyar politikára valószínűsíti. Van nekünk hírek arról, hogy mindkét jelölt érdekében már konkrét tárgyalások folynak budapesti körökkel és határozottan állítják

itteni diplomaták, hogy a magyar trónra csak e két férfiú jöhet számításba. Az már bizonyosnak látszik, hogy a diplomácia nem a Szent István koronájába passzoló fejet keres, hanem a koronát fogják hozzáalakítani a fejhez.

LEGUJABB.

Károly apanázsa ellen.

Bécs. A Neue Freie Presse arról értesül, hogy Csehország és Jugoszlávia óvást akar emelni a nagyköveti értekezlet ama szándékával szemben, hogy Károly exkirály apanázsanak egy részét ők fizessék. Az ellen is tiltakoznak, hogy Ausztriát és Magyarországot felmentsék az ellátási hozzájárulástól. Azzal indokolják tiltakozásukat, hogy Ausztria és Magyarország sokkal nagyobb mennyiségű korona birtokához jutottak, mint ők. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a nagyköveti értekezlet nem változtat álláspontján.

A hüvösvölgyi rablógyilkosság.

Budapest. A hüvösvölgyi rablógyilkosság ügyében ezen a héten megtartják a statáriális tárgyalást. Friedrichkeit Ferenc a vizsgálóbíró előtt elmondotta a gyilkosság részleteit. Elmondotta, hogy amikor séta közben a Hüvösvölgybe érkeztek, az asszony háta mögé ugrott, hurkot vetett a nyakába, amellyel megfojtotta, azután kifosztotta és a holttestet az Ördögárokba dobta. A rablógyilkosság után elment a Rókus templomba, ahol hitbuzgón imádkozott.

Rajnai köztársaság.

Berlin. A Berliner Tageblatt beszámol a rajnai köztársasági mozgalomról, amelynek hívei francia sürgetésre Aachenben elhatározták, hogy a jövő csütörtökön kikiáltják a rajnai köztársaságot. Egyes ipari körökön kívül, amelyek a várható adók elől akarnak menekülni, a tervnek nincs említésre méltó számban híve az országban.

Mit akart Stinnes?

Bécs. Berlinből jelentik: Stinnes azt akarta elérni Londonban, hogy Németország a jóvátételi összeg januári részletének lefizetése után moratóriumot kapjon. Ennek ellenszolgáltatásaként Stinnes hatalmas fizetést akart lebonyolítani. Nemzetközi alapon Európa szanálására pénzügyi trösztöt akart alapítani, amelynek főreszvényesek az európai államok és az Amerikai Egyesült Államok lettek volna. A trösztnek az lett volna a célja, hogy elsősorban Oroszországban állítsa helyre a normális viszonyokat.

Az olasz követ a magyarokról.

Budapest. Castagnetto budapesti olasz követ a Dante ünnepeken jelentette, hogy Olaszország területi aspirációit befejezettnek lehet tekinteni. A nyugatmagyarországi

kérdésben Olaszország kézzelfogható jelét akarta adni a magyar nemzet iránt érzett szeretetének. Az olaszok minden más népnél jobban tudták szeretni a magyart és mint barátot és erős ellenséget is elismerték. Magyarország keserű próbát állott ki, de aki ismeri a magyar nemzet energiáját, kezdeményező szellemét, hatalmas nemzeti egyéniségéből előretörő erejét, a műveltség és munka mozején elért fejlődését, az nem kételkedhetik újjászületésében és ama jelentős szerepében, amely az új Európa életében reá vár.

Színész sztrájk Bécsben.

Bécs. A bécsi színészek bérharcból kifolyólag a napokban sztrájkba léptek. A sztrájk áttért az Apollo színházra is. Attól tartanak, hogy a színész sztrájk általános lesz.

Megbukott az osztrák takarékosági program.

Bécs. Az új osztrák pénzügyminiszter takarékosági programja megbukott. Kiderült ugyanis, hogy a tisztviselők számának csökkentése és az állami élelmiszer pótlékok megvonása a szociáldemokrata párt ellenállása miatt lehetetlen.

Leleplezett találkahely.

(Leányok és férfiak tivornya.)
Rojar János Str. Cetatea veche (Óvár-téri) háztulajdonos előtt már régebbi idő óta igen gyanús volt Ardelean Györgyné, aki a házában bérelt lakást s alkinek lakásából éjszakánként hangos tivornya zaja hallatszott ki, amely állandóan zavarta a lakók éjszakai nyugalomát. Rojar feljelentést tett az aradi államrendőrségnek. A detektívek csaknem egy hónapig figyelték Ardeleanné lakását, aki ugylátszik megneszelte a feljelentést s felhagyott a tivornyázással. Tegnapi este azonban újra lármá hallatszott a lakásból. A detektívek behatoltak Ardeleanné szobájába és ott találták Józsa Mária mezőberényi leányt és Braun Irén sibi lakost, akik férfiak társaságában mulatoztak. A rendőrség letartóztatta őket. Kihallgatásuk során kiderült, hogy Ardeleanné már hosszú idő óta iparszerűen foglalkozik kerítéssel. Leányokat visz lakásába és esténként fiatalembereket hív meg. A rendőrség megindította a nyomozást.

Sport.

Megverték a MTK-t.

BUDAPEST. A sportvilágnak szenzációja van. A labdarugó-szezon legnagyobb meglepetése volt tegnap, amikor is az eddig legyőzhetetlen MTK. vereséget szenvedett. A híres fociballsapattól a VAC. győzte le 1:0 arányban. Az egyéb mérkőzések eredménye a következő: az UTE. 3:0 arányban leverte a MAC.-ot, a Törökvis 1:0 arányban győzött a III. kerületi TVE. ellen. Kispest 2:0 arányban legyőzte a Vasasokat. A

BAK. vezet az A. osztályban, ahol szintén volt meglepetés. Az utolsó helyen álló BSE. döntetlen csikart ki a múlt héten még vezető Zuglótaktól.

— Vasárnapi eredmények. AMTE.—
ATE. 7:0 (2:0.) Az aradi munkáscsapat vasárnap döntő nagy győzelmet aratott legerősebb ellenfelén, az ATE. csapatán, amely Gutwillig és Licker helyén tartalékkal állt ki. Az AMTE. kifutó formában levő csapata fölényes játékával könnyen érte el győzelmét. A gólok közül egyet Stoffa, kettőt Ermesz, hármat Csapó és egyet Auer rugott. Szika (Kiszsi) nagyon jól bíraskodott.

CFR.—Törökvis 3:1 (1:1.) A Törökvis az első félidőben egyenlő ellenfélnek mutatkozott, a második félidőben azonban visszasett és nem tudta a vasutasok győzelmét megakadályozni.

AMTE. II.—ATE. II. 2:1 (1:1.) A bronzlabdáért mérköztek a második csapatok. A szép és nívós játékot az AMTE. nyerte meg. Mittermayer (AAC.) jól bíraskodott.

— Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

Közzgazdaság. A valutapiac.

Aradi kurzusok: Dollár 150, márka 58, sokol 1.55, dinár 1.80, magyar korona 22, budapesti kifizetés 5.60, bécsi kifizetés 40.

Zürich: Berlin 182.5, Newyork 526, Milano 2140, Prága 560, Budapest 57.5, Zágráb 170, Bucaresti hiányzik, Varsó 15, Bécs 16, lebelvegzett osztrák korona 11.

Budapest. Napoleon d'Or 2830, dollár 833, márka 314, lira 3350, osztrák korona 12.25, rubel 58, leu 595, sokol 916, dinár 1115.

Bécs. Sokol 7400, dinár 9000, magyar korona 820, lengyel márka 192, dollár 6880, leu 4750, márka 2580.

— Forgalomba került az 50 banis ércpénz. Bucaresti. Az ércpénz forgalombahozatalára való tekintettel a pénzügyminiszter a következő kommunikét adta ki: A kormány fel lévén hatalmazva arra, hogy húszmillió értékben 25 és 50 banis ércpénzt veressen, a miniszterium közhírré teszi, hogy 1922 november 22-től kezdődőleg egyelőre 50 banis érméket hoz forgalomba, melyeket attól a pénztártól kapott, amelynek veretésüket megrendelte és hogy minden közpénztár felhatalmaztatott arra, hogy fizetésekként kiadja és bevételezze az ujonnan vert pénzt. Ez az ércpénz közepett lyukas s egyik oldalán keselyű van kitárt szárnyakkal és csőrében keresztel, alatta pedig az „1921 felírás s fölötté Románia.” A másik oldalon közepett balra az 50-es szám, jobbra a királyi korona, lent pedig a bani szó.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
föld.

Mielőtt téli felöltő szükségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA
Női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Pirol Nr. 3.
Vörösmarty- a Színház épület
hátsó bejáratával szemben. 3230

Külön mértékosztály!

HONORE DE BALZAC-tól
II. részben.

Gályarabok

II. RÉSZ: 29., 30. kedd, szerda az

APOLLO-ban.

Anatole France.

(Beszélgetés a Nobel-díj nyertesével.)

Páris. A „Figaro“ egyik munkatársa beszélgetést folytatott Anatole Francesz-ál, a Nobel-díj szidei nyertesével. Először azt kérdezte meg tőle, örül-e a Nobel-díjnak.

— Ön azt kérdezi tőlem — felelte az író — örülök-e. A mai időben, amikor a legtöbben tömegolvasmányt írnak és a legtöbb elismerés is ezeket az írókat éri, mondhatom, nagyon örülök, hogy a tiszta irodalom tekintélyét a Nobel-díjjal alátámasztották. És örülök azért is, mert a Nobel-díj ítélőbizottságának ez a határozata megerősített a háborúból leszűrt tanulságomban: a külföldet szellemileg szétszakíthatatlannal össze kell kapcsolni Franciaországgal. A mi népünk most láthatja, hogy a germánok egy percig sem gondolkodtak akkor, amidőn egy gall író elismeréséről volt szó.

Az újságíró megkérdezte Anatole Francet, melyek a legközelebbi irodalmi tervei.

— „Boldog élet“ című kötetem fog legközelebb megjelenni. Ez a könyv előszót, néhány novellát és utószót tartalmaz. Ha ez kikerül a könyvpiacon, hozzáfogok a háború megírásához. Ez több kötetből fog állni, de a lehető legkevesebb szereplője lesz. Azt akarom, hogy minél kevesebb ember bosszankodjék. Azt hiszem, az egészről egy nagy allegóriát csinállok.

— Mi volt életének legnagyobb öröme?

Erre a kérdésre Anatole France a következőket válaszolta:

— Sohasem fogtam fel úgy az életet, minthogyha feltétlenül örömet kellene hoznia. Abban a könyvemben, amelyet most kiadok, a „Boldog élet“ben elbeszéltem egy Dubois urnak a történetét, aki egy szer azt mondta nekem: „Csak író ne légy! Mert ha írsz és nincs sikered nevetségesnek tűnsz fel. Ha pedig sikered van, el vagy veszve.“ A gyűlölet és az igazságtalanság, amely pályámon ért, mutatják, hogy ennek az embernek igaza volt. Ugyanazt mondta, amit Marmontel Rosseauról és Voltaireről: „Megéri-e a dicsőség azt a pénzt, amelyet fizetni kell érte.“

Apró hirdetések.

Házasság.

NŐSÜLÉS CÉLJÁBÓL keres vagyonos volt katonatiszt ismeretséget, birókkal bíró csinos urileánnyal, avagy fiatal özvegy asszonnyal. Leveleket „Boldog házasság“ jelígre a kiadóba kér. 4562

Alkalmazás.

VIZSGÁZOTT ápolónő ajánlkozik betegek mellé Str. Pescarului (Thökölly Imre-utca) 57. 4630

KAUCIÓ KÉPES intelligens férfi pénzbeszedő vagy hasonló állást keres. Címeket a kiadóhivatálba kér. 4632

FEHÉRNEMŰ VARRODA vállalt női férfi fehérnemű varrást, kelengyék készítését, hűnést, aszurozást, monogramozást, előrajzolást né munkát. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 3. 4635

TÜZÖ és ragasztó-leányok magas fizetéssel felvételnek. Cím Wallinger hirdetőjében. 11250

ÖNÁLLÓ házvezetőnőt keresünk vidékre. Jelentkezni csütörtökön délelőtt 11-12 óra között Wallinger hirdetőjében. 11250

PERFEKT magyar német, román levelezőnőt ki gépirást és magyar stenogramfiát tökéletesen bírja helybeli nagy ipar vállalat december 15-iki belépésre keres. Cím és fizetési feltételek „Iparvállalat“ jelígre Kelet hírlapirodához küldendő. 11416

MODERN lámpaernyők készítését olcsón vállalom. Cím a kiadóban. 700

Vétel és eladás.

SZÁZNEGYVEN cm FÉRFI ruhaszövet 85 Lei. Kapható STRASSER divatruházában szemben a Lutheránus-templommal. 4311

KERESZTHUROS zongora (angol mechanica) eladó Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42. ajtó 22. 4631

DAMASZT asztalneműk teljesen újak, kézzimzésű fehérneműk eladók. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 3. 4637

HASZNÁLT PLAIDET (utítakarót) esztileg gyapjúkendőt keresek megvételre. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11250

ELEGÁNS lakkozott fedeles egy és két lóra alkalmas hintó eladó. Cím Kelet hírlapiroda. 11417

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket szobrokat, szőnyegeket, porcelánokat, antik burokokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

A KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK beszerzése előtt okvetlenül látogassa meg a Szépművészeti Szalont. Értékes, szép és ritka műtárgyak egész tömege képezi a kiállítás anyagát, mely izlées elrendezésével méltán kiérdemli a látogatók csodálatát. Megtekinthető egész nap az Orutay-palotában. 11031

BRILLIÁNS köveket magas áron veszek megbízóm részére. Kun ékszerész. 11417

ELADÓ saloni szőnyeg, legiobb minőségű Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-utca) 12. szám Naszádynál. 11251

ZONGORA, sziliskin kabát szkumzsboa, ezüst evőkészlet eladó Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. földszint balra. 4414

SZALON öltöny majdnem új középtermetre eladó Strada Mune de Aur (Aranykéz-utca) 20. 900

Ingatlan.

ARADHEGYALJAN egy 5500 Hl. befordító képességű új vasbeton borpince 1200 Hl-nyi kész edénnyel és egyéb felszereléssel, üzletnek alkalmas házzal együtt olcsón eladó. Értekezni lehet Aradon, Fodor-ügynökségi iroda Str. Brătianu (Weitzer J.-utca) 7. III. em. 11417

SAROKHÁZ kedvező fizetési feltétellel eladó Str. Alexandru Gavra (Csernovics utca) 22. 4596

Ellátás.

ELSŐRENDŰ HAZIKOSZT kapható uricsaládnál lehetőleg házon kívül. Cím: Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11251

Oktatás.

TANÍTÓNŐ gyermekek oktatását vállalja, zongora órákat ad. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 3. 4636

Különféle.

CSÜTÖRTÖKÖN Bucarestbe utazom. Utleveleket látmozását gyorsan pontosan elintézem. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11251

NE FELEJTSE EL a Szépművészeti Szalon címét Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orutay-palota. Bejárat a Str. Unirei (Fábián-utca) 11401

Szerszámok „Prompt“
Építkezési vasalások
Technikai áruk
Vashordók

10801
Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), közfőváros,
Str. I. C. Brătianu (Uri-utca) 12. sz.

Csodás hatású arcszépítő és
finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Szeplok, májfoltok, bőrrákák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozsdás úde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Helys Aradon

Nagy karácsonyi vásár!

140 cm. széles férfi ruha	szolnai 85 Lei
kelme	85
140 cm. női kabátkelme	196
140 cm. női Velour	205
Női kötött garnitúra (kabát, schál és sapka)	135
Női kötött schál és sapka	119
Gyapjú kendő 120 cm.	84 Lei (folyó)
Schál kendők	24
Pamut szövetek	20
Tenisz flanelek	20
Barchendek és flanelek (divat színekben)	24
Bársonyok	20
Schiffonok	85
Batiszt schiffon 130 cm. széles függönyre	18
Kartonok	18
Zefirek	15
Mousslin harisnyák	34
Férfi és női kesztyűk	

STRASSER
Ivalárúka, szembe a Lutheránus templommal

Szekudvari Hangya Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet

azonnali belépésre óvadékképes, románul és magyarul beszélő

üzletvezetőt keres.

Ajánlatok a „HANGYA“ kirendeltségnek Arad, Gazdasági Egyesület épülete, vagy Szövetkezet Igazgatóságának Szekudvar nyújtandók be. 4434

Aradváros I. ker. előjáróság.

24253-1921.

H I R D E T M E N Y.

Aradváros törvényhatósági bizottsága által 8382-223-1897. szám alatt alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „Cselédmunkélház“ létesítéséről a nőcseléd jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében a folyó 1921. év végével cselédjutalom címén egy 200 leies és kettő 100-100 leies díj lesz az arra érdemes cselédek részére kiosztva.

Ezen jutalom díjak elnyerése iránt illetőségre való tekintet nélkül pályázhatnak mindazon 18-ik életévüket betöltött női cselédek akik havi, vagy évi bér mellett legkevesebb 3 éven át Aradváros területén szolgálnak jellemző gazdaságuknál kizárólag, vagy főleg háztartási teendőket gazdjukuk megelégedésére végzik erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cselédbeiratási díjat pontosan megfizették.

A jutalomdíjban már részesült cselédeknek újabb pályázata esetén jelen ki-
osztáshoz szolgálati idejük előző jutalmaztatásuk napjától lesz számítva.

Jutalomdíj elnyerése végett folyó évi december hó 1-30-ig 15-ik napjáig tartozik a cseléd gazdjára által kiadott bizonyítvány cselédköttyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett az I. ker. előjáróságnál személyesen jelentkezni, hol kérelmét írásban is beadhatja vagy pedig kérelme legyőz. könyvbe vétetik.

Később beérkező kérvény nem vétetik figyelembe.

A kérvény és mellékletei bérnyit-
tejesek.

Arad, 1921. november hó 28.

Pectoliana, a. k.
I. kerületi előjáróság.

Kötött kabát, garnitúra, harisnya, kesztyű

legnagyobb választékban,
legolcsóbb árakban 11065

Bársonynál

Piata Avram Iancu
(Szabadság-tér.) 17.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt
butorszállító kocsikkal felelősség
mellett pontosan és olcsón teljesít :

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu
(Deák Ferenc-utca) 36. sz.
Bekapcsolt telefon 250. sz.